

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2022

for Vygruppen AS

□

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer på basisnivå oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep ansvarlig næringsliv er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Det er den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, samfunn og miljø – såkalte aktsomhetsvurderinger (due diligence). Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (vår code of conduct) dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

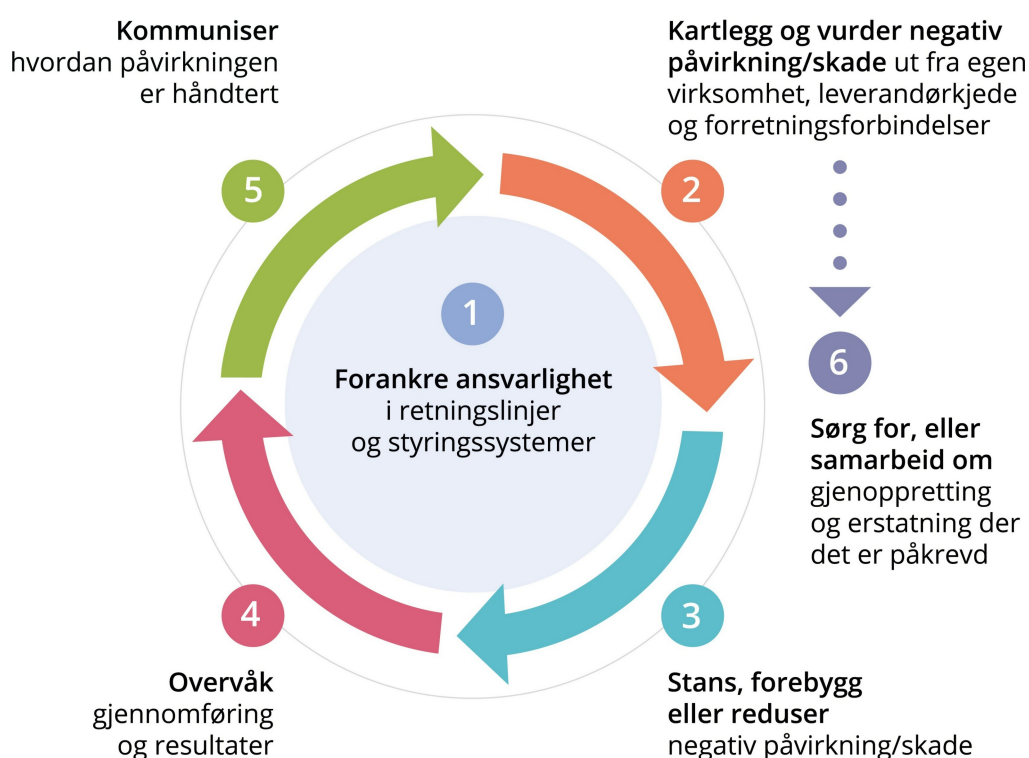
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Vygruppen (Vy) er et transportkonsern med virksomhet innen persontog, buss, gods på bane og buss samt virksomhet som står i naturlig sammenheng med dette. Vår strategi innebærer at vi skal arbeide for at dagens og fremtidens transportløsninger er mest mulig bærekraftige. Vy mener at miljøvennlige og kollektive transportløsninger er en forutsetning for fremtidens samfunn. Når vi reiser og transporterer bærekraftig får vi areal- og energieffektive løsninger, renere luft, færre ulykker på veiene og redusert tidstap som resultat av mindre kø. For å få flere til å velge kollektive transportløsninger, må valget være enkelt.

Arbeidet med bærekraft er forankret i våre styringssystemer og en integrert del av alt vi gjør. Vår visjon er at Vy gjør det enkelt å velge miljøvennlig. Vårt hovedmål er vekst gjennom flere bærekraftige reiser og godstransport på bane, og høyest mulig lønnsomhet over tid.

Visjon og hovedmål skal vi oppnå gjennom å:

1. Gi våre kunder gode kundeopplevelser hver dag
2. Være bransjeledende på innovasjon
3. Være effektive og pålitelige i alt vi gjør
4. Ha engasjerte og kundeorienterte medarbeidere

Når vi leverer på de fire områdene, vil flere velge å reise og frakte gods med oss, flere oppdragsgivere vil velge oss og Vy vil være en attraktiv arbeidsgiver med gode interne ambassadører. Vys verdier er kundeglede, ansvarlighet og samspill. Verdiene er grunnlaget for Vys virksomhet, og ligger til grunn for alt vi gjør.

I arbeidet med bærekraft er rollen som ansvarlig innkjøper viktig, og vi skal være en pådriver for ivaretagelse av bærekraft i hele anskaffelsesprosessen; fra behovsanalyser til kontraktsoppfølging. Vy har i flere år jobbet med ansvarlig virksomhet, men har i 2022 jobbet systematisk for å bedre møte kravene i åpenhetsloven og innarbeidet metode for aktsomhetsvurderinger. Vi har vedtatt policy for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, revidert våre etiske krav til leverandører, og gjennomført oppdatert risikokartlegging av avtaleporteføljen. Det har også vært gjennomført konkret oppfølging og tiltak mot flere av våre leverandører.

Det er per i dag ikke avdekket brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter i leverandørkjedene våre. Det er imidlertid identifisert vesentlig risiko innenfor flere områder, og mangelfullt arbeid med aktsomhetsvurderinger og etterlevelse av Vys etiske krav hos noen av leverandørene. Vi prioriterer å gjennomføre tiltak i de leverandørforholdene hvor det er identifisert høyest risiko. I 2022 jobbet vi med leverandørene av elektriske busser hvor risikoen for negative konsekvenser ansees å være svært høy. Vi har også prioritert å kartlegge leverandørenes arbeid med aktsomhetsvurderinger, særlig innen avtaler med moderat til høy risiko innenfor vedlikehold, renhold, catering og IT.

Samtidig som Vy gjennom sin virksomhet har et viktig samfunnsoppdrag som bidrar til et mer bærekraftig samfunn, anerkjenner vi at vår forretning også kan ha potensiell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Samtidig ønsker vi å bidra til positiv utvikling i vår leverandørkjede og vi tilstreber leverandørforhold hvor det vises vilje og evne til å jobbe med forbedringer. Vi erkjenner at vi ikke håndterer alle tenkelige negative konsekvenser i vår leverandørkjede. Dette er et prioritert område hvor vi vil jobbe med kontinuerlig forbedring de kommende årene.

" Vi skal være en ansvarlig virksomhet som bidrar til positiv utvikling i vår leverandørkjede. "

Gro Bakstad
Konsernsjef

Nøkkelinformasjon om bedriften og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om bedriften

Navn på bedriften

Vygruppen AS

Adresse hovedkontor

Schweigaards gate 23, 0191 Oslo

Viktigste merker, produkter og tjenester

Vy har virksomhet innenfor tog, buss, gods, mobilitetsløsninger og reiseliv i Norge og Sverige.

Beskrivelse av bedriftens struktur

Vygruppen er Nordens største landbaserte transportselskap med virksomhet innenfor tog, buss, gods og reiseliv i Norge og Sverige. Morselskapet Vygruppen AS er eid av den norske stat ved Samferdselsdepartementet. Vygruppen driver persontogtrafikk i Norge i egen regi og gjennom datterselskapene Vy Gjøvikbanen AS og Vy Tog AS, samt persontogtrafikk i Sverige gjennom Vy Tåg AB. Persontrafikk med buss i Norge og i Sverige drives av datterselskapene Vy Buss AS og Vy AB. Godstrafikk med tog drives av datterselskapet CargoNet AS. Vygruppen driver videre virksomhet innenfor områdene kundeopplevelse og innovasjon hvor digitale tjenester og reiseliv står sentralt. Agilia leverer renhold på persontog for Vygruppen og er et heleid datterselskap av Vygruppen AS.

Konsernledelsen består av konsernsjef og følgende konserndirektører:

- Tog
- Buss
- CargoNet
- Kundeopplevelse og innovasjon
- Organisasjon og HR
- Økonomi og finans
- Kommunikasjon og samfunnskontakt
- Strategi og IT

Leder av det enkelte forretningsområdet er ansvarlig for etterlevelse Vygruppens policy for ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter i sin forretning og underliggende virksomheter.

Konserninnkjøp som er organisert i konsernsenteret, har spisskompetanse på innkjøp og etisk handel, og fungerer som innkjøpsavdeling for konsernet. Ansvar for etisk handel og aktsomhetsvurderinger er lagt til Vygruppens innkjøpsdirektør.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

17 631 000 000

Antall ansatte

11 512

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering**Navn, tittel for kontaktperson for rapporten**

Maren Grevstad Pettersen, Innkjøpsrådgiver bærekraft

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

maren.grevstad.pettersen@vy.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av bedriftens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Konserninnkjøp er organisert i konsernsenteret og har både en styrende og utøvende rolle. I styringsfunksjonen legges det premisser og retningslinjer for all innkjøpsaktivitet i konsernet. I utøvende rolle er konserninnkjøp innkjøpsavdeling for forretningsområdene tog, buss, kundeopplevelser og innovasjon. I dette ligger et ansvar for å gjennomføre anskaffelser, kontraktsoppfølging og andre innkjøpsaktiviteter i henhold til årlige tjenesteavtaler med forretningen.

Anskaffelsesprosessen i Vy er definert gjennom styrende dokumenter med faser og hvor ansvaret for planlegging, inngåelse og oppfølging av kontrakter er fordelt på ulike roller. Det gis en årlig fullmakt fra konsernledelsen knyttet til inngåelse av og oppfølging av kontrakter som dekker flere av forretningsområdene.

I tjenesteavtalen med forretningsområdene er etisk handel spesifisert og konserninnkjøp har gjennom denne et ansvar for å gjennomføre arbeidet med å sikre bærekraft i leverandørkjeden, inklusive å utføre risikoanalyser, gjennomføre tiltak og rapportere på disse. Arbeidet gjennomføres ved hjelp av en dedikert ressurs, innkjøpsrådgiver bærekraft, som gjennomfører arbeidet med aktsomhetsvurderingene knyttet til leverandørkjeden. Innkjøpsrådgiver bærekraft samarbeider tett med de øvrige innkjøpsrådgivere om både anskaffelser og kontraktsoppfølging der hvor det er identifisert en risiko for negative konsekvenser knyttet til bærekraft. Innkjøpsrådgiver bærekraft har også et spesifikt ansvar for å ivareta og innarbeide bærekraft i systemer, rutiner og prosesser i innkjøpsavdelingen.

I henhold til styrende dokumenter er det rollen som kontraktsforvalter som har det overordnede ansvaret for å implementere nye kontrakter i linjen, inklusive å følge opp brukere, leverandør og andre interessenter i kontraktsperioden. Hver kontrakt i Vy har en utnevnt kontraktsforvalter, som oftest fra linjen.

Kontraktsoppfølgingen foregår i et tverrfaglig samarbeid mellom kontraktsforvalter, innkjøpskoordinator, fagansvarlig og andre for å følge opp kontraktens vilkår. I de tilfeller hvor kontrakten er merket med høy risiko knyttet til bærekraft, vil også innkjøpsrådgiver bærekraft delta i det tverrfaglige teamet.

Vygruppen konsernet kjøper varer og tjenester innenfor disse hovedområdene:

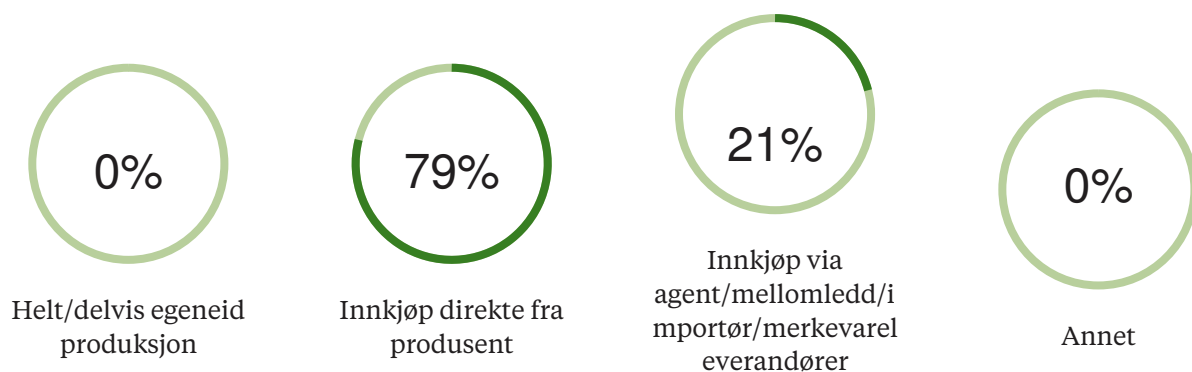
- Kjøp og leie/leasing av kjøretøy (buss, tog og bil)
- Vedlikehold av kjøretøy, inkludert renhold, tømning og fylling
- Tjenester om bord, inkludert catering, Wifi og underholdning
- Drivstoff og energi
- Tekstil, inkludert uniform, arbeidstøy og sengetøy
- IKT
- Rådgivning, konsulent og bemanning

Antall leverandører som bedriften har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

Kommentar til antall leverandører

Antall leverandører bedriften har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret: Vygruppen, herunder togvirksomheten på Østlandet, kundeopplevelse og innovasjon og konsernstaber: 1183, Vy Tog AS: 211, Vy Gjøvikbanen AS: 108, Vy Buss: 2978, CargoNet: 800, Agilia: 77, Team Verksted: 1088. Det vil være flere av de samme leverandørene som har kommersielle relasjoner med flere av forretningsområdene. Å summere sammen leverandører per forretningsområde vil derfor ikke gi riktig tall, og er derfor lagt inn i dette kommentarfeltet.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Det er noe usikkerhet knyttet til disse tallene, men de angir et anslag av hvordan fordelingen er mellom kjøp direkte fra produsent og via agent.

For de fleste av våre avtaler der det gjøres kjøp av varer eller tjenester som inkluderer varekjøp benytter våre leverandører underleverandører som ferdigstiller disse produktene. Innkjøpene skjer dermed via et mellomledd/agent. For tjenesteavtaler gjøres kjøp av tjenesten i de fleste tilfeller direkte fra vår avtalepart, og disse er i dette kakediagrammet kategorisert under «innkjøp direkte fra produsent».

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Kina :	8
Latvia :	1
Bulgaria :	2
Norge :	386
Tyrkia :	2
Spania :	1
Frankrike :	2
Nederland :	4
Tyskland :	4
Japan :	1
Sverige :	179
Polen :	3
Storbritannia :	2
India :	3
Tsjekkia :	1

Oversikten over inkluderer de landene som vi har fått informasjon om at våre leverandører, enten om de er produsenter eller benytter underleverandører til å ferdigstille produktene, i dag får ferdigstilt varene på våre kontrakter. Også leverandører av tjenester er tatt med i denne oversikten, og disse finner vi hovedsakelig i Norge og Sverige, og andre EU-land, men med noen unntak. For eksempel er vår IT-driftsleverandør lokalisert i India.

Vi har imidlertid ikke en fullstendig oversikt over vår leverandørkjede og hvor alle våre førsteleddsprodusenter (i mange tilfeller leverandørers underleverandører) holder til. Vi vil fortsette å kartlegge dette i 2023.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som bedriften har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på.

Antall arbeidere

Antall produsenter dette er basert på

Kommentar til antall arbeidere

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Drivstoff	Danmark Estland Nederland Norge Sverige
Energi	Norge
Stål/jern	Sverige
Aluminium/bauksitt	Polen Sverige

Det vil kunne være stor variasjon i land som de ulike innsatsfaktorene/råvarene kommer fra, og dette vil være avhengig av for eksempel type buss (gjelder for informasjonen over om stål/jern, aluminium/bauksitt) . Landinfo over inkluderer de landene vi p.t. vet at våre leverandører har produksjon i eller kjøper fra underleverandører som holder til i disse landene. Vi har imidlertid ikke en fullstendig oversikt over vår leverandørkjede og hvor alle våre råvareleverandører (leverandørers underleverandører) holder til. Vi vil fortsette å kartlegge dette i 2023.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Ja

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

- Mål :** Innnta aktsomhetsvurderinger som metode i verktøy/metodikk for risikokartlegginger
- Status :** Metodikk for risikokartlegginger ble justert i 2022. Vy gikk bort fra å sammenstille risiko for miljø, etisk handel og lønns- og arbeidsvilkår og har nå en metode hvor disse vurderes selvstendig. Nå vil eksempelvis avtaleområder med høy og middels risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold følges opp uavhengig av annen identifisert risiko. Parametere som omhandlet selskapsrisiko og var inkludert i tidligere risikometode er nå også tatt ut.

2

- Mål :** Gjennomføre aktsomhetsvurderinger på avtaleområder med høy risiko
- Status :** Vygruppen er godt i gang med å utføre aktsomhetsvurderinger på avtaleområder med høy risiko. I 2022 er det blitt prioritert å kartlegge og følge opp leverandørkjeder og risiko i bussleveranser, samt leverandører innen avtaleområdene vedlikehold, renhold, catering, tekstil og IT.

3

- Mål :** Tilpasse rapportering til krav i kommende åpenhetslov
- Status :** Vi har endret på rapporteringen fra forretning til konsernet slik at disse er tilpasset justerte KPI-er for arbeidet med menneskerettigheter. Vi rapporterer nå etter Etisk handel Norge sin bedriftsmal, der vi tidligere har rapportert etter mal for offentlig sektor. Års- og bærekraftsrapporten inkluderer et vedlegg med redegjørelse om virksomhetens arbeid med aktsomhetsvurderinger av anstendige arbeidstaker- og menneskerettigheter

4

- Mål :** Videreutvikle handlingsplan for oppfølging av sosiale og etiske krav med konkrete aktiviteter og tiltak
- Status :** Vi har utarbeidet en rutine for oppfølging av leverandører på våre avtaler. Basert på risikokartleggingen vår prioriterer vi å gjennomføre tiltak for å forebygge og redusere risiko i leverandørkjedene til de avtalene med høyest risiko. Relevante kontraktsoppfølgingstiltak er tema på oppfølgingsmøter, bruk av egenrapporteringsskjema, årlig dokumentasjonsgjennomgang, innhenting av revisjonsrapporter, bruk av tiltaksplaner og handlingsplaner. Stikkprøvekontroll og inspeksjoner og/eller revisjoner i tillegg til metodetriangulering og tredjepartsverifisering er aktuelt ved særlig høy risiko.

5

- Mål :** Inkludere bærekraft som funksjonelle krav/kriterier i anskaffelse av nytt innkjøps- og kontraktssystem

Status :

Bærekraft ble inkludert som krav i anskaffelse av nytt innkjøpssystem. Ivalua ble valgt som nytt system og det gir mulighet for blant annet risikovurderinger og oppfølging av leverandører via systemet. Systemet forventes ferdig implementert våren 2023.

6

Mål :

Informere internt og eksternt om reviderte etiske krav når disse er godkjent av konsernledelsen

De oppdaterte etiske kravene ligger tilgjengelig på våre nettsider:

<https://www.vy.no/globalassets/vy.no/filer-no/barekraft-og-samfunnsansvar/vygruppens-etiske-krav-til-leverandorer-2022.pdf>

Status :

Informasjon internt er blitt gjort gjennom blant annet avdelingsmøter og i egne møter med ansatte fra forretningsområdene som er involvert i anskaffelsesprosesser.

Alle ledergrupper i konsernet er blitt informert gjennom egne møter.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Gjennomføre systematisk opplæring av egne ansatte i aktsomhetsvurderinger

2

Ta i bruk nytt innkjøpssystem og forbedret systemstøtte for oppfølging av leverandører

3

Styrke rammeverket for aktsomhetsvurderinger til bedre å inkludere klima, natur og korrupsjon i metodikk for risikokartlegging av leverandørkjeden og oppfølging av underleverandører (tier 2 og 3).

4

Tydeliggjøre roller og ansvar og forbedre rutiner for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger.

5

Forbedre interne rutiner for kontroll av lønns- og arbeidsvilkår og øke antall kontroller.

6

Øke dialog med interessenter, interesseorganisasjoner og andre oppdragsgivere innen samme bransjer, spesielt høyrisiko avtaleområdene elektriske busser, tekstil, it-utstyr og vedlikehold og renhold.

7

Samarbeide med Tradebroker om aktsomhetsvurderinger i deres avtaler.

8

Kontinuerlig forbedring av aktsomhetsvurderinger og gjennomføring av tiltak innen høyrisiko-kategorier. Følgende avtalekategorier er ansett som høyrisiko: drift- og vedlikeholdstjenester, elektriske og konvensjonelle busser, bussmateriell, elektronisk utstyr, IT-tjenester (utlandet), tekstiler, transporttjenester inkludert avvikstransport og undertransportører, renholdstjenester inkludert renholdskjemi, forbruksmateriell, overnatting, servering og catering.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer* og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.vy.no/globalassets/vy.no/filer-no/barekraft-og-samfunnsansvar/policy-ivaretagelse-av-menneskerettigheter.pdf>

1.A.2 Hva sier bedriften offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, miljø og klima?

Vygruppen skal drive vår forretningspraksis og vi skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Som del av aktsomhetsvurderingen skal Vygruppen kartlegge faktisk og risiko for negativ påvirkning på menneskerettighetene som vi har forårsaket, bidratt til eller er direkte knyttet til gjennom vår aktivitet, både i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Vi skal stanse, forebygge og/eller redusere slik påvirkning. Effekten av tiltakene skal overvåkes og vurderes, og kommuniseres til de berørte.

Vygruppens etiske krav gjelder for samtlige leverandører til Vygruppen og deres underleverandører. Leverandøren skal sikre at virksomheten ikke direkte eller indirekte bryter grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter som er nedfelt i FNs menneskerettighetserklæring, ILOs åtte kjernekonvensjoner og arbeidsmiljølovgivningen i produksjonslandet. Leverandøren skal ha oversikt over sin leverandørkjede og gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer. Leverandøren skal sørge for minst mulig negativ miljøpåvirkning, og skal overholde relevante og internasjonale miljøstandarder. Leverandøren skal aktivt arbeide for å minimere klimagassutslipp, miljørisiko og andre klima- og miljøutfordringer knyttet til egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Leverandøren skal overholde generelle krav til god forretningsskikk, ryddighet og etterrettelighet i gjennomføringen av Leverandørens virksomhet. Leverandøren skal overholde regler og forskrifter på alle relevante områder, herunder innenfor områdene skatte- og avgiftsrett og konkurranselovgivning. Leverandøren skal aktivt og løpende arbeide mot utpresning, korrupsjon og hvitvasking.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Vygruppens policy for ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter omfatter alle konsernets forretningsområder og selskaper, og gjeldende for ansatte, vikarer og konsulenter som representerer disse. Innholdet i denne policyen videreføres til Vygruppens leverandører gjennom «Etske krav til leverandører» (Code of Conduct). Leder av det enkelte forretningsområdet er ansvarlig for etterlevelse av denne policyen i sin forretning og underliggende virksomheter.

Vygruppens policy for ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter og etiske krav ble revidert i år og både policy og etiske krav til leverandører er vedtatt av Vygruppens konsernledelse. Alle Vygruppens ledergrupper har også blitt orientert om policy for arbeidstaker- og menneskerettigheter.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i bedriften, og hvorfor?

Leder av det enkelte forretningsområdet er ansvarlig for etterlevelse av policy for ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter, herunder aktsomhetsvurderinger, i sin forretning og underliggende virksomheter. I tjenesteavtalen med forretningsområdene er etisk handel spesifisert og konsernninnkjøp har gjennom denne et ansvar for å gjennomføre arbeidet med å sikre bærekraft i leverandørkjeden, inklusive å utføre risikoanalyser, gjennomføre tiltak og rapportere på disse. Innkjøpsrådgiver bærekraft har det daglige ansvaret for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger, og rapporterer til Innkjøpsdirektør. Innkjøpsdirektør følger tett opp arbeidet både gjennom jevnlige statusmøter og rundt prioriteringer og årsplanlegging.

Vygruppens kontrollerfunksjon har ansvaret for års- og bærekraftsrapportering. I forbindelse med utarbeidelsen av Vygruppens års- og bærekraftsrapport, skal hvert forretningsområde og/eller selskap rapportere på deres arbeid med aktsomhetsvurderinger.

Innkjøpsavdelingen samarbeider med konsernkontrollerne og bærekraftssjef i Vygruppen i forbindelse med rapportering og annet relevant arbeid.

Kommunikasjonsavdelingen har ansvar både for varslingstjenesten og de er kontaktpunkt for henvendelser om åpenhetsloven fra allmenheten.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse, arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Vygruppens policy for ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter og etiske krav ble revidert i år og både policy og etiske krav til leverandører er vedtatt av Vygruppens konsernledelse. Alle Vygruppens ledergrupper har blitt orientert om policy for arbeidstaker- og menneskerettigheter. En digital ledertrening har gjort det mulig for 300 ledere i konsernet å ta over 2500 e-læringer hvor de har fått økt innsikt i rammer for ledelse i Vy. Temaene har vært bærekraft og mangfold, anskaffelser, etiske retningslinjer, informasjonssikkerhet, kollektiv arbeidsrett, personvern og GDPR, prosesser, kvalitet og sertifisering, styringsmodell og fullmaktsmatrise, og varsling.

Konsernninnkjøp har et ansvar for å synliggjøre hvilke anskaffelser som har risiko for bærekraftselementer og setter på riktig kompetanse. I anskaffelsesprosesser der menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er identifisert som en risiko i potensielle leverandørkjeder er dette temaer på møter i det tverrfaglige anskaffelsesteamet (TAT). Gjennom disse møtene gjøres kontraktsforvalter og fagansvarlig for kommende avtale kjent med aktsomhetsvurderinger og risikoer for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter, samt konsekvensene av det for eget arbeid, for den konkrete anskaffelse/avtale.

Nøkkelpersoner i alle virksomheter har fått opplæring for å forebygge korrupsjon. Vygruppen har en intern varslingsrutine og varslingskanal som er gjort kjent gjennom en forenklet varslingsplakat og er i henhold til kravene i arbeidsmiljøloven. I tillegg har vi opprettet en ekstern varslingskanal. Denne administreres av et advokatfirma, og mer informasjon og kontaktinformasjon til den finnes på Vys intranett.

Etiske retningslinjer er en del av arbeidsavtalen ved nyansettelser og tilgjengelig for alle ansatte på intranett.

I godsvirksomheten har vi introdusert e-opplæring om de etiske retningslinjene våre. I bussvirksomheten er etiske retningslinjer tilgjengelig i Lederhåndbok på intranett, personalhåndbok og i sjåførhåndbøkene som er bussjåførenes arbeidsreglement. Det ble i 2021 utviklet et eget e-læringsprogram for etiske retningslinjer og dilemmaer knyttet til dette.

I 2023 skal det gjøres et arbeid med å innarbeide ansvar for utføring av aktsomhetsvurderinger i relevante stillingsinstrukser. Vi skal også se på om det skal utarbeides en e-læringsmodul om arbeid med ivaretagelse av menneskerettigheter i leverandørkjeden.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Innkjøpsrådgiver bærekraft og bærekraftssjef deltok høst 2021- vår 2022 på kurs i ansvarlig næringsliv og aktsomhetsvurderinger i regi av OECD Kontaktpunkt.

Våren 2022 ble det informert om åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger i alle Vygruppens ledergrupper. Samtidig ble Vygruppens overordnede risikoanalyse for konsernets fellesavtaler oppdatert. Metoden for risikovurderinger ble også endret for å sikre etterlevelse av åpenhetsloven. Det ble besluttet i konsernledelsen at leder av det enkelte forretningsområdet er ansvarlig for å utarbeide egne overordnede risikoanalyser basert på Vygruppens mal høsten/vinteren 2022. Konserninnkjøp bistår forretningsområdene ved behov.

I 2022 er det vært prioritert å gi en-til-en opplæring til ansatte som har ansvar for middels- og høyrisiko avtaler og til de som får forespørsler om åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger. Åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger har også vært tema på flere avdelingsmøter i Konserninnkjøp.

I 2023 vil det settes i gang arbeid med mer systematisk kompetanseheving for å sikre at ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å arbeide med aktsomhetsvurderinger. Det må også gjøres et arbeid med å identifisere hvilke ansatte som har behov for kompetanse om aktsomhetsvurderinger.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Vy sitt samfunnsoppdrag er å tilby attraktive kollektive transportløsninger. Dette skal vi gjøre på en bærekraftig måte. Bærekraft er en integrert del av vår strategi og styringssystem, dette reflekteres i vår visjon "Vy gjør det enkelt å velge miljøvennlig." Vårt hovedmål er vekst gjennom flere bærekraftige reiser og godstransport på bane, og høyest mulig lønnsomhet over tid.

Visjon og hovedmål skal vi oppnå gjennom å:

1. Gi våre kunder gode kundeopplevelser hver dag
2. Være bransjeledende på innovasjon
3. Være effektive og pålitelige i alt vi gjør
4. Ha engasjerte og kundeorienterte medarbeidere

Når vi leverer på de fire områdene, vil flere velge å reise og frakte gods med oss, flere oppdragsgivere vil velge oss og Vy vil være en attraktiv arbeidsgiver med gode interne ambassadører. Vys verdier er kundeglede, ansvarlighet og samspill. Verdiene er grunnlaget for Vys virksomhet, og ligger til grunn for alt vi gjør.

Hvert av de fire delmålene er koblet mot relevante av FNs bærekraftsmål. For ivaretagelse av klima- og miljøhensyn og grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter i våre leverandørkjeder er særlig delmål om «bransjeledende innovasjon» og «effektiv og pålitelig i alt vi gjør» sentrale. I delmål om «være bransjeledende på innovasjon» ligger blant annet at vi skal jobbe med å redusere våre egne direkte klimagassutslipp og utslipp fra våre leverandører. Forbruk av fossilt drivstoff i buss- og godsvirksomheten er vår største kilde til klimautslipp. Vi arbeider derfor for å gå over til nullutslippsløsninger og å kjøre mer energieffektivt. Ansvarlige innkjøp er en viktig del av å være «effektiv og pålitelig i alt vi gjør» for å sikre en bærekraftig verdikjede, og det er utarbeidet en egen handlingsplan for arbeid med aktsomhetsvurderinger. Denne er godkjent i konsernledelsen. Vygruppen har også en innkjøpstrategi med fastsatt mål og spesifikke tiltak for bærekraftige innkjøp.

For mer informasjon om vårt arbeid med ivaretagelse av bærekraftsaspekter i vår virksomhet og verdikjede, se vår års- og bærekraftsrapport på våre nettsider: <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar> (rapport for året 2022 tilgjengelig fra mars 2023)

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Arbeidet med etisk handel rapporteres i Vygruppens års- og bærekraftsrapport. Det rapporteres også om status for bærekraftsarbeidet en gang i året i en egen sak til Vys eier, Samferdselsdepartementet, og som egen sak i konsernstyret.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

Vygruppens etiske krav til leverandøren ligger som kontraktsvilkår i alle våre avtaler. Disse ligger tilgjengelig på Vys nettside, både under fanen «Bærekraft og samfunnsansvar» og fanen «For leverandører» Der hvor avtaleområdet er vurdert til å middels eller høy risiko skal det alltid vurderes om det også skal stilles kvalifikasjonskrav som omhandler ivaretagelse av grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter. Kvalifikasjonskravet tilpasses ut fra hva som skal anskaffes. I tillegg er ansvarlighet og bærekraft også ofte et tema i markedsdialogen med potensielle leverandører. Avtaleområder som er vurdert til middels eller høy risiko følges alltid opp med minimum egenrapporteringsskjema og/eller tema på oppfølgingsmøter. I 2022 har det vært flere møter med leverandører der Åpenhetsloven og konsekvenser av denne har vært tema. Slike oppfølgingsmøter har derfor bidratt til opplæring av våre leverandører.

Lenke til offentlig tilgjengelige krav til leverandører: <https://www.vy.no/globalassets/vy.no/filer-no/barekraft-og-samfunnsansvar/vygruppens-etiske-krav-til-leverandorer-2022.pdf>

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Som en konsekvens av Åpenhetslovens ikrafttredelse fra juli 2022 har arbeidet med ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter fått et større fokus i hele virksomheten enn hva det tidligere har hatt. Vi merker også økte forventninger fra Eier og i anbudspresesser (Vy Buss). Vygruppen har i mange år jobbet med ansvarlig virksomhet, men har i 2022 jobbet systematisk for å bedre møte kravene i åpenhetsloven og innarbeidet metode for aktsomhetsvurderinger. Vi har vedtatt policy for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, revidert våre etiske krav til leverandører, og gjennomført oppdatert risikokartlegging av vår avtaleportefølje. Det har også vært gjennomført konkret oppfølging og tiltak mot flere av våre leverandører.

De økte forventningene om arbeid med ansvarlighet i leverandørkjedene har medført at vi ser at det er behov for mer ressurser til dette arbeidet. Vi har derfor nå en full stilling som jobber med bærekraft i anskaffelser og mot våre leverandørkjeder, inklusive aktsomhetsvurderinger. Dette var tidligere en halv stilling.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på mennesker, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Unngå utnyttelse av arbeidere, spesielt minoritetsgruppen uighurer, i leverandørkjeden til busser	Tvangsarbeid Brutal behandling Diskriminering	Kina
Unngå negativ påvirkning på arbeidere i våre leverandørkjeder / manglende etterlevelse av våre etiske krav	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelser	Globalt

I 2022 har fokus vært på å tilpasse metode for risikoanalyse, slik at vi har et grunnlag for videre arbeid. Denne risikoanalysen gir oss en overordnet risikovurdering av hvilke avtaleområder som har risiko for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrisiko, og hvorvidt denne er høy, middels eller lav. De avtalene og leverandørrelasjonen som er identifisert med høy risiko er de vi i 2023 vil prioritere å følge opp ytterligere. Den videre oppfølgingen vil gi oss nærmere informasjon om hvilke temaer/risikoer (HMS, diskriminering, lønn, barnearbeid, med flere) som gir størst skade for mennesker/miljø innen våre konkrete avtaleforhold.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Vy gjennomfører årlige overordnede risikoanalyser for brudd på lønns- og arbeidsvilkår, brudd på menneskerettigheter og miljø i våre innkjøpsplaner og avtaleporteføljer. Risikoen er definert som høy for avtaler innenfor flere områder, som kjøretøy, tekstiler, IT-utstyr, renhold, og catering, for å nevne noen. Fra 2022 har vi begynt å inkludere data fra leverandørreskontro for at risikoanalysen også skal dekke leverandører som ikke ligger i vårt avtalesystem.

Den overordnede risikokartleggingen deles inn i risiko for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter og risiko for brudd på lønns- og arbeidsvilkår, samt risiko for miljø. For risiko for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter legges som hovedregel DFØs høyrisikoliste til grunn sammen med informasjon innhentet i tidligere aktsomhetsvurderinger og eventuell informasjon fra interessenter. Om produktkategorien ikke finnes på DFØs høyrisikoliste sjekkes også andre kilder som Upphandlingsmyndighetens Riskanalystjäneste, MVOs CSR Risk Check tool, The US Department of labours list of goods produced by child labor or forced labor, Responsible sourcing tool og ITUC sin oversikt over arbeidstakerrettigheter i ulike land.

Dersom avtaleområdet omfattes av forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter og allmenngjøringsforskrifter vil det i hovedsak ansees å være en høyrisiko kategori.

På nåværende tidspunkt har vi en god oversikt over det overordnede risikobildet for vår avtaleportefølje. I 2023 vil vi fortsette arbeidet med å gjennomføre grundigere risikoanalyser, som vil gi mer informasjon om hvilken konkret risiko (f.eks. HMS, manglende mulighet til fagorganisering, barnarbeid), som er mest alvorlige for de ulike avtaleområdene med allerede identifisert høy risiko. Denne informasjon vil gjøre at vi kan gjennomføre mer målrettede tiltak.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

Co2-utslipp fra egen virksomhet. Se nærmere beskrivelse i del 3.

A woman in a blue lab coat and cap is working in a laboratory. She is looking down at a piece of equipment on a table. In the background, other people in similar attire are working at a long table under bright lights.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø

Prioritert negativ påvirkning/skade	Unngå utnyttelse av arbeidere, spesielt minoritetsgruppen uighurer, i leverandørkjeden til busser
Overordnet mål :	Unngå utnyttelse av arbeidere, spesielt minoritetsgruppen uighurer, i leverandørkjeden til busser
Status :	Pågående
Mål i rapporteringsåret :	Avdekke om det forekommer risiko for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter generelt, og spesielt risiko for tvangsarbeid av uighurer, ved fabrikkene våre eksisterende og potensielle bussleverandører bruker i sin produksjon (spesielt for el-busser)

Utførte tiltak og begrunnelse :

Det er i 2022 gjort omfattende risikokartlegginger av leverandørkjedene for flere av våre busser og busser vi vurderer å bruke inn mot anbudsprosesser. Bakgrunnen for disse kartleggingene har vært å avdekke risiko for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter generelt, og spesifikt risiko for tvangsarbeid av minoritetsgruppen uighurer.

Kartleggingene så langt avdekker at det er flere risikoer for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter i leverandørkjeden til busser, spesielt elbusser. Vi har ikke avdekket tvangsarbeid av uighurer i leverandørkjeden til våre busser, men det ble besluttet å ikke gå videre med en bussleverandør til en anbudskonkurranse, da vi ikke mottok tilstrekkelig dokumentasjon som tilsa at denne leverandøren ikke kunne knyttes til tvangsarbeid av uighurer i sin leverandørkjede.

Vi har kontinuerlig dialog med våre bussleverandører og potensielle bussleverandører om risiko i leverandørkjeden, og dette er et pågående arbeid som er tema i flere oppfølgingsmøter med bussleverandørene.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Fortsette kartleggingen for risiko for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter i leverandørkjeden til bussleverandører vi ikke har gjennomført risikokartlegging av, og sette målrettede tiltak der vi avdekker risiko.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Unngå negativ påvirkning på arbeidere i våre leverandørkjeder / manglende etterlevelse av våre etiske krav
Overordnet mål :	Unngå negativ påvirkning på arbeidere i våre leverandørkjeder
Status :	Pågående
Mål i rapporteringsåret :	Gjennomføre risikokartlegging av hvilke avtaleområder som har risiko for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrisiko, hvorvidt denne er høy, middels eller lav, og der middels eller høy risiko; hva denne risikoen innebærer for de enkelte avtaleområdene.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Som et innledende steg i å unngå negativ påvirkning på arbeidere i våre leverandørkjeder har det vært essensielt å gjennomføre oppdatert risikokortlegging av hvilke avtaleområder som har risiko for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrisiko, hvorvidt denne er høy, middels eller lav, og der middels eller høy risiko; hva denne risikoen innebærer for de enkelte avtaleområdene.

I 2022 har fokus vært på å tilpasse metode for risikoanalyse, og på nåværende tidspunkt har vi en god oversikt over det overordnede risikobildet for vår avtaleportefølje. Følgende avtaleområder er ansett som høyrisiko: drift- og vedlikeholdstjenester, elektriske og konvensjonelle busser, bussmateriell, elektronisk utstyr, IT-tjenester (utlandet), tekstiler, transporttjenester inkludert avvikstransport og undertransportører, renholdstjenester inkludert renholdskjemi, forbruksmateriell, overnatting, servering og catering.

I 2022 er det blitt prioritert å kartlegge videre og følge opp leverandørkjeder og risiko i bussleveranser (se nærmere beskrivelse over), samt leverandører innen avtaleområdene vedlikehold, tekstil, renhold, catering og IT.

Konkrete oppfølgingstiltak mot disse leverandørene i 2022 har blant annet vært bakgrunnssjekker og innhentet informasjon fra leverandørene gjennom egenrapporteringsskjemaer og oppfølgingsmøter. Det har også blitt innhentet revisjonsrapporter fra enkelte leverandører om forhold ved deres underleverandører. For flere av disse leverandørene er det satt krav til forbedringer. Oppfølging og tiltak per leverandør er samlet i et eget kontraktsoppfølgingsverktøy (excel).

I 2023 vil vi fortsette arbeidet med å gjennomføre grundigere risikoanalyser, som vil gi ytterligere informasjon om hvilken konkret risiko (f.eks. HMS, manglende mulighet til fagorganisering, barnearbeid), som er mest alvorlige for de ulike avtaleområdene allerede identifisert med overordnet middels/høy risiko. Denne informasjon vil gjøre at vi kan gjennomføre mer målrettede tiltak for å forhindre negativ påvirkning på arbeidere). I 2023 implementeres også et nytt innkjøpssystem i Vy som også gir bedre mulighet for systematisering av kontraktsoppfølgingen.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Få ytterligere informasjon om hvilken konkret risiko (f.eks. HMS, manglende mulighet til fagorganisering, barnearbeid), som er mest alvorlige for de ulike avtaleområdene allerede identifisert med overordnet middels/høy risiko.

Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Vi jobber kontinuerlig med å redusere våre egne direkte utslipp og utslipp fra våre leverandører. Forbruk av fossilt drivstoff i buss- og godsvirksomheten er vår største kilde til klimautslipp. Vi arbeider derfor for å gå over til nullutslippsløsninger og å kjøre mer energieffektivt.

Tiltak for å redusere egne utslipp fremover vil være overgang til nyere og mer energieffektive busser og tog, samt mer energieffektiv kjøring. Eksempelvis har Vy sin kommersielle bussenhet i 2022 gått i front for elektrifisering av bussflåten, og fått levert 9 nye elektriske turbusser. Introduksjonen av elektriske busser er kun i oppstartsfasen, og målet er en bussflåte som ikke forurensar.

For mer detaljer og spesifikke tall om hvordan vi jobber for å redusere egne klimagassutslipp og klimagassutslipp fra våre leverandører se kapitlet «Klimaregnskap» i Vys års- og bærekraftsrapport. Tilgjengelig fra mars på våre nettsider: <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar>

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

I anskaffelse av sengetøy og håndklær til sovekupeer på Bergensbanen ble det gjennomført en anskaffelse der vi gikk for leie av miljømerkede håndklær (sengetøyet må tilfredsstille krav til flammehemming og er derfor ikke miljømerket). Vask av produktene skjer på et vaskeri som er svanemerket.

Andre spesifikke eksempler er:

- I anskaffelse av nye kontorstoler til Vys hovedkontor ble lang levetid og god kvalitet for produktene vektlagt.
- Ved kjøp av blomster tilbys det gjennom vår avtale kjøp av Fairtrade-sertifiserte blomster.
- Kaffe som benyttes til våre kaffemaskiner i våre kontorlokaler er blant annet sertifisert etter Fairtrade-merke.

Ved nye anskaffelser av produkter der det finnes sertifiserte produkter, skal det gjøres en vurdering av hvorvidt dette skal etterspørres i konkurransen.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Det har i 2022 vært gjennomført flere leverandørmøter. Tema har blant annet vært Åpenhetsloven og våre forventninger til arbeid med ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. For flere av våre leverandører, har dette vært ukjent tematikk. Gjennom møter og påfølgende dialog har vi dermed bidratt til opplæring og bevisstgjøring av våre leverandører.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Vy vurderer jevnlig risiko for korrupsjon og misligheter. I ledelsesdokumentet Bærekraft og Samfunnsansvar i Vy samt i våre etiske retningslinjer stadfestes det at Vy skal arbeid aktivt mot alle former av korrupsjon. Dette gjør vi gjennom informasjon til ledere og ansatte om våre retningslinjer og løpende internkontrollaktiviteter for å redusere risiko for korrupsjon og misligheter. I tillegg brukes varslingsinstituttet for å avdekke mulige avvik. Ved potensielle avvik behandles dette av fagpersoner i juridisk avdeling, HR og økonomi for å avdekke evt. handlinger i brudd med våre retningslinjer, beslutte og gjennomføre tiltak for å avbøte negative effekter, og vurdere og gjennomføre tiltak overfor intern og eksterne impliserte. Eksempelvis vil dette kunne medføre tap av leverandørkontrakt og avslutning av arbeidsforhold.

Vy gjennomfører dataanalyser med data fra interne systemer og tilgjengelig offisielle registre for å avdekke mulige avvik. Disse blir løpende fulgt opp.

Status for antikorrupsjonsarbeidet inklusive hendelser og internkontroll status blir årlig gjennomgått i revisjonsutvalg og styre.

Som en del av internkontrollprosessene i Vy gjennomføres det risikoanalyser og gjennomgang av kontroller for misligheter og korrupsjon for alle forretningsområder. Basert på overordnede risikoanalyser over bransje og opprinnelsesland blir også enkelte leverandører risikovurdert for korrupsjon.

Toppledere må jevnlig kvittere ut at etiske retningslinjer er gjennomgått og implementert i sin virksomhet. Status på internkontrollarbeidet med misligheter og korrupsjon blir årlig utarbeidet, kommunisert og behandlet i virksomhetsledelsene, konsernledelse og styre. I årets ledertrening er det en egen sekvens om etiske retningslinjer og arbeidet mot korrupsjon. 98 prosent av Vygruppens linjeledere i Norge og Sverige (265 personer) har gjennomført digital konsernfelles ledertrening i 2022 hvori det inngår læring og trening i etikk og korrupsjon.

Konsernledelse og ledelse i forretningsområder samt stab/støtte på til sammen 45 ansatte inngår i denne ledertreningen. Styrets 8 medlemmer samt konsernledelse og ledelse i forretningsområdene har i løpet av året blitt orientert om status og tiltak internkontroll, herunder misligheter og korrupsjon. Medlemmene har også i løpet av 2021 og 2022 signert egenmelding når det gjelder etiske retningslinjer og retningslinjer for utøvelse av bærekraft, og evt. interessekonflikter.

Der er satt krav til leverandører når det gjelder forretningsetikk gjennom «Etiske krav til leverandører» (Code of Conduct). Disse gjelder for samtlige leverandører til Vygruppen og deres underleverandører. Vår policy for ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter og etiske krav ble revidert i år og både policy og etiske krav til leverandører er vedtatt av Vygruppens konsernsjef. Alle ledergruppene har også blitt orientert om policy for arbeidstaker- og menneskerettigheter.

Vygruppens policy og etiske krav til leverandører er tilgjengelig på vår nettside, <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar>.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, samfunn og miljø

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis

Leder av det enkelte forretningsområdet er ansvarlig for etterlevelse av policy for ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter, herunder aktsomhetsvurderinger, i sin forretning og underliggende virksomheter.

Det er på nåværende tidspunkt ikke etablert systemer for overvåkning og måling av effekter av tiltak mot virksomhetens negative påvirkning på mennesker i leverandørkjeden. Vi skal i 2023 se nærmere på og beslutte hvordan vi skal jobbe med dette spesifikt.

For ivaretagelse av anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet er dette innarbeidet i styringssystemer og finnes egne KPIer for dette.

For informasjon om tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på klima og miljø se mer informasjon i års- og bærekraftsrapporten, under del om «Bransjeledende innovasjon» og «Klimaregnskap»: <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar> (tilgjengelig fra mars 2023)

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

Vi holder fortsatt på med å kartlegge hvilke risikoer som er de mest alvorlige i våre leverandørkjeder.

A woman with dark hair tied back, wearing a light blue button-down shirt and a brown leather apron, is looking down at something out of frame. She is in a kitchen setting, with a gas stove visible in the foreground. The background is blurred, showing kitchen shelves and equipment.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheter skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere bedriftens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Øke dialog med interessenter, interesseorganisasjoner og andre oppdragsgivere innen samme bransjer, spesielt høyrisiko avtaleområdene elektriske busser, tekstil, it-utstyr og vedlikehold og renhold er et mål for 2023.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

På vår nettside legges det ut relevant informasjon. For 2022 inneholder vår års- og bærekraftsrapport en egen redegjørelse for vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og våre leverandørkjeder. Denne vil være tilgjengelig på våre nettsider fra mars 2023: <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar>

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Vygruppen har per i dag ikke mottatt informasjonskrav fra allmenheten, men vi har mottatt henvendelser fra samarbeidspartnere og forretningsforbindelser. Innkjøpsrådgiver bærekraft skal involveres i besvarelsene og samarbeid med relevant mottaker av informasjonskravet. Det er utarbeidet en egen rutine for besvarelser av informasjonskrav for Vy buss hvor også tidligere besvarelser ligger samlet.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker eller samfunn, håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø

Det er foreløpig ikke utarbeidet en egen rutine for dette, og dette er et av planlagte tiltak i 2023.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva selskapet gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Kontaktinformasjon:

Vygruppen AS

Maren Grevstad Pettersen, Innkjøpsrådgiver bærekraft

maren.grevstad.pettersen@vy.no